

**FISCAL ADJUSTMENT AND FINANCIAL EQUALIZATION SYSTEM IN TERMS OF FISCAL
DECENTRALIZATION IN UKRAINE**
**БЮДЖЕТНЕ РЕГУЛЮВАННЯ ТА СИСТЕМА ФІНАНСОВОГО ВИРІВНЮВАННЯ В УКРАЇНІ В
УМОВАХ ФІСКАЛЬНОЇ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ**

Kotina H.

PhD, Assoc. Prof.

Stepura M.

PhD, Assoc. Prof.

*Kyiv National Economic University
named after V. Getman*

Kotina G.M.

к.е.н., доцент кафедри фінансів

Степура М.М.

к.е.н., доцент кафедри фінансів

*ДВНЗ «Київський національний економічний
університет імені Вадима Гетьмана»*

Recent years decentralization has received great attention in Ukraine. Unfortunately, the historical background of the budget system of our country represents high level of budgetary resources centralization and very limited revenue-raising capacity of local governments, thus making them highly dependent on the central government subsidies [2, 4, 8, 14]. This inevitably limits the capacity of local governments to provide and enhance the services their citizens require and diminish their responsibility. Very low local fiscal autonomy across the region is one of the great obstacles for successful delivery of services. As can be clearly seen in 2015 observed deterioration in fiscal decentralization as revenue and expenditures (Tab.1).

Ukrainian scientists [4, 9, 10, 13] consider the current problems of financial equalization, justifying the need for decentralization of financial resources, revealing the possibility of using positive fiscal management foreign experience and the need for economic methods and models to determine their volume and distribution mechanism of intergovernmental transfers. One of the main reasons for the lack of effectiveness of the intergovernmental relations system was the lack of a clear definition of fiscal decentralization (share of local budgets in the consolidated budget, allocation of responsibilities for funding costs between levels of government, revenue distribution among different budgets), which should reach Ukraine. In addition, the Law "On local government in Ukraine" does not give a clear definition of own and delegated powers, in many cases it is difficult to establish their difference.

В останні роки в Україні політична та фінансова децентралізація привертає значну увагу і науковців, і політичних діячів. На жаль, історичний шлях становлення бюджетної системи нашої країни характеризується високим рівнем централізації бюджетних ресурсів і вельми обмеженими можливостями місцевих органів влади у генеруванні власних доходів, роблячи їх тим самим в значній мірі залежними від інструментів фінансового вирівнювання [2, 4, 8, 14]. Останнє неминуче обмежує здатність місцевих органів влади забезпечувати в достатньому обсязі соціально-економічний розвиток територій і зменшує їх відповідальність. А отже, незначна фінансова автономія територій є однією з найбільших перешкод для успішного задоволення місцевих потреб (табл.1).

Як можна наочно бачити, у 2015 р. спостерігається погіршення показників бюджетної децентралізації як за доходами, так і за видатками.

Вітчизняна фінансова наука [4, 9, 10, 13] досліджує сучасні проблеми фінансового вирівнювання, обґрунтовуючи необхідність децентралізації фінансових ресурсів, виявлення можливості використання позитивного світового досвіду фінансового регулювання і необхідність провадження адекватних економічних методів і моделей для визначення обсягу і механізму розподілу міжбюджетних трансфертів. Однією з основних причин недостатньої ефективності системи міждержавних відносин була відсутність чіткого визначення рівня фінансової децентралізації (частка місцевих бюджетів у зведеному бюджеті, розподіл фінансних повноважень між рівнями державного управління, розподіл доходів серед різних рівнів бюджетів), до якої має прагнути Україна. Крім того, Закон "Про

Table 1

MEASURES OF FISCAL AUTONOMY IN THE UKRAINE (1991-2015)

Indicator	Fiscal centralization, %	Fiscal decentralization, %	Indicator	Fiscal centralization, %	Fiscal decentralization, %
years	Share of Revenues	Share of Revenues	years	Share of Revenues	Share of Revenues
1991	66,57	33,43			
1992	79,31	20,69	2004	76,85	23,15
1993	54,61	45,39	2005	78,50	21,50
1994	68,04	31,96	2006	77,71	22,29
1995	58,23	41,77	2007	73,47	26,53
1996	63,76	36,24	2008	75,20	24,80
1997	56,82	43,18	2009	73,98	26,02
1998	54,31	45,69	2010	74,40	25,60
1999	60,00	40,00	2011	78,26	21,74
2000	73,76	26,24	2012	77,37	22,63
2001	72,31	27,69	2013	76,25	23,75
2002	73,39	26,61	2014	77,83	22,17
2003	73,16	26,84	2015	81,51	18,49

Source: own calculation, Reporting data of State Statistics Service, State Treasury, Ministry of Finance («Budget»)

Таблиця 1

РІВЕНЬ ФІСКАЛЬНОЇ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ В УКРАЇНІ (1991-2015)

Показник	Рівень фінансової централізації, %	Рівень фінансової децентралізації, %	Показник	Рівень фінансової централізації, %	Рівень фінансової децентралізації, %
роки	Питома вага доходів	Питома вага доходів	роки	Питома вага доходів	Питома вага доходів
1991	66,57	33,43			
1992	79,31	20,69	2004	76,85	23,15
1993	54,61	45,39	2005	78,50	21,50
1994	68,04	31,96	2006	77,71	22,29
1995	58,23	41,77	2007	73,47	26,53
1996	63,76	36,24	2008	75,20	24,80
1997	56,82	43,18	2009	73,98	26,02
1998	54,31	45,69	2010	74,40	25,60
1999	60,00	40,00	2011	78,26	21,74
2000	73,76	26,24	2012	77,37	22,63
2001	72,31	27,69	2013	76,25	23,75
2002	73,39	26,61	2014	77,83	22,17
2003	73,16	26,84	2015	81,51	18,49

Джерело: складено авторами на основі звітних даних ДКСУ та МФУ

Recent years, fiscal adjustment in Ukraine does not meet the needs of local government financial resources, given out their obligations; not based on the local financial needs; increases the dependence of local governments on intergovernmental transfers

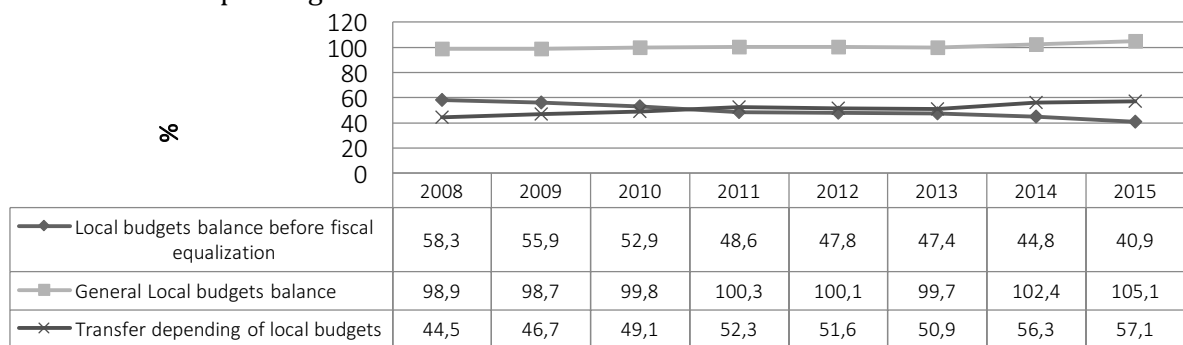
місцеве самоврядування в Україні" не дає чіткого визначення власних і делегованих повноважень, у багатьох випадках важко встановити їх відмінність.

В останні роки інструменти механізму бюджетного регулювання в Україні не

from the Central Budget. If the post-socialist EU countries for the past 10 years tended to increase the share of local budgets own revenues (Slovenia, Estonia - 62%, Czech Republic - 73%) and a decrease in transfers from the central government (their share in most countries less than 50%), in the Ukraine, the share of own revenues steadily decreased (from 58.3% in 2008 to 40.9% today) and transfers have become a major source of local revenues (50-57%), an increase of financial dependence of local governments from the center. (Fig. 1).

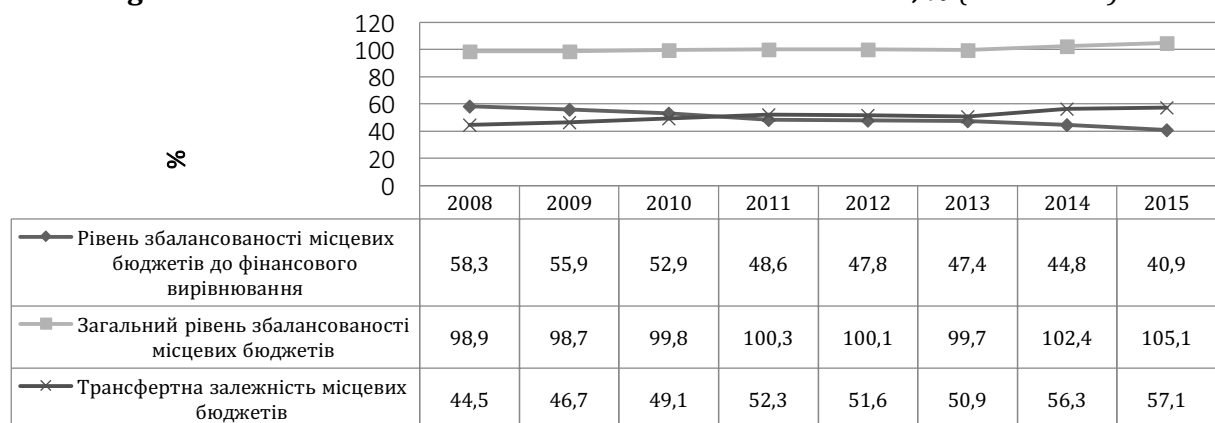
Financial equalization must be conducted fairly and transparently. To this end, many countries use a formula approach in the provision of public transfers. Ukraine's financial needs defined areas of expenditure on delegated responsibilities depending on the number of these public goods consumers.

відповідали потребам місцевих громад в забезпеченні фінансовими ресурсами та задоволенні суспільними благами, а лиш, підсилювали залежність місцевих органів влади від міжбюджетних трансфертів. Якщо в постсоціалістичних країнах ЄС за останні 10 років спостерігалася тенденція до зростання частки власних доходів місцевих бюджетів (Словенія, Естонія — 62%, Чехія — 73%) і зменшення трансфертів з центрального бюджету (їх частка у більшості країн не перевищує 50%), то в Україні частка власних доходів невинно зменшувалася (із 58,3 % у 2008 р. до 40,9% нині), а трансферти перетворилися на головне джерело надходжень до місцевих бюджетів (50–57%), що означає зростання фінансової залежності органів місцевого самоврядування від центру (рис. 1).

Source: own calculation, Reporting data of State Statistics Service, State Treasury, Ministry of Finance («Budget»)

Figure 1. INTERGOVERNMENTAL RELATIONS INDICATORS IN UKRAINE, % (2008-2015)

Джерело: складено авторами на основі звітних даних ДКСУ та МФУ

Рис. 1. Індикатори міжбюджетних відносин в Україні, % (2008-2015 рр)

Demographic, environmental, climatic conditions of almost are not considered. Financial equalization must not be full, or "providing the citizens with public goods must not be negated to a greater extent than private goods, otherwise customers will" appreciate

Фінансове вирівнювання має проводитися чесно і прозоро. З цією метою багато країн використовують формульний підхід в наданні міжбюджетних трансфертів. Фінансові потреби територій в Україні визначаються напрямами витрат на

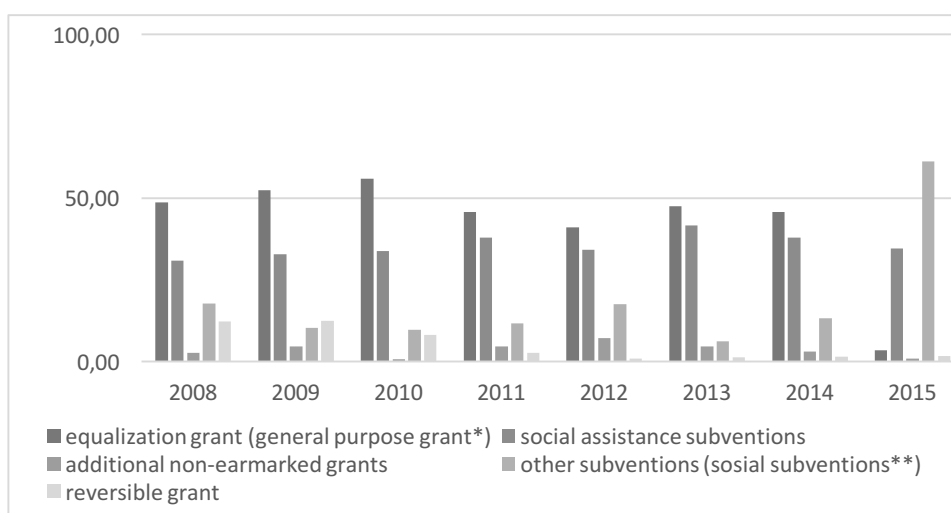
"public good above private"; territorial units (donors and recipients) lose interest in growing their own financial base [15, с. 238].

Moreover, the neutralization of negative effects concerned with the fiscal decentralization, accordingly, with a horizontal differentiation of the net fiscal benefits is a key base for the policy intergovernmental equalization. At the same time the main instrument for balancing the advantages and disadvantages of fiscal decentralization is the system of intergovernmental transfers (grants). Unfortunately, in recent years Ukraine has been the dominant system of budgets revenue equalization capacity. Equalization grant was predominant fiscal adjustment tool in the structure of intergovernmental transfers (Fig. 2).

At the end of 2014 there were amendments in the Budget Code, aimed to improve the fiscal autonomy of the local authorities. All the year 2015 there was an active discussion about the voluntary association of communities and administrative-territorial reform, and finally on August 31st, the parliament adopted amendments to the Constitution in terms of decentralization in the first reading [7]. In addition, at the beginning of 2016, were amended to the procedural aspects of transfer and provision of new intergovernmental grants [11, 12] (Tab.2).

делеговані повноваження в залежності від кількості споживачів бюджетних послуг. Демографічні, екологічні, кліматичні умови майже не розглядаються.

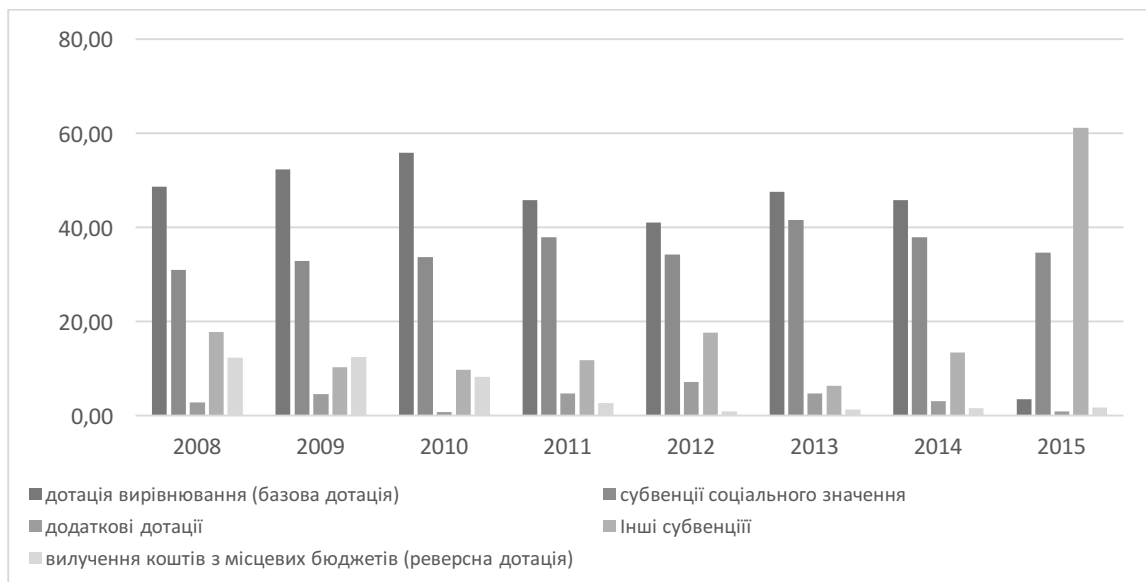
Фінансове вирівнювання не повинно бути повним, або «забезпечення громадян суспільними благами не повинні бути зведені нанівець в більшій мірі, ніж приватні товари, в іншому випадку споживачі оцінять "суспільне благо вище приватних"; територіальні одиниці (донори та реципієнти) втрачають інтерес до нарощення власної фінансової бази [15, с. 238]. Крім того, нейтралізація негативних наслідків, пов'язаних з фіскальною децентралізацією відповідно, з горизонтальними фіскальними дисбалансами є ключовою основою для політики фінансового вирівнювання. У той же час основним інструментом для балансування переваг і недоліків фіскальної децентралізації є система міжбюджетних трансфертів (грантів). На жаль, в останні роки Україна була домінуючою системою вирівнювання дохідної спроможності місцевих бюджетів за рахунок здебільшого дотації вирівнювання — це був переважаючий інструмент бюджетного регулювання в структурі міжбюджетних трансфертів (Рис. 2).

social subventions** include educational subvention, training workers subvention, medical subvention, subvention for providing medical activities of individual government programs, reversible grant from local budgets to the central budget

Source: own calculation, Reporting data of State Treasury, Ministry of Finance («Budget»)

Figure 2. INTERGOVERNMENTAL TRANSFERS (GRANTS) STRUCTURE IN UKRAINE (2008-2015)

Джерело: складено авторами на основі звітних даних ДКСУ та МФУ

Рис. 2. СТРУКТУРА МІЖБЮДЖЕТНИХ ТРАНСФЕРТІВ В УКРАЇНІ, % (2008-2015 рр)

From the above, we see since 2014 in Ukraine began a comprehensive structural reform of intergovernmental relations that will level the flaws that existed before, including:

there was introduced a new budget management mechanism and financial equalization - horizontal equalization of the tax revenue capacity of local budget while incentives exchange to build the revenue base balance system (principle 0,9-1,1). This equalization is carried out only two taxes: corporate income tax (10%) - in the regional budget; personal income tax - the cities, district and regional budgets. The remaining payments are fully available to local authorities. This system will promote interest of local authorities to raise additional revenues and expand existing tax base (Articles 98, 99 of the Budget Code).

But the policy of horizontal equalization should not be aimed at reducing the fiscal differences related to differences in the fiscal policy of sub-national authorities. In this sense, the principle of horizontal (territorial) justice in its narrow sense is in contradiction with the fiscal federalism theory and related benefits decentralized decision-fiscal solutions. The optimal solution to this problem, as a rule, is to equalize the revenue capacity of the regions to provide a similar level of public goods without providing them with incentives for the single (standard) financial policy aimed

В кінці 2014 року було внесено ряд змін до Бюджетного кодексу, спрямовані на поліпшення фіскальної автономії та фінансової незалежності місцевої влади. Весь 2015 рік був активним обговоренням добровільного об'єднання громад та адміністративно-територіальної реформи, і, нарешті, 31 серпня, парламент прийняв поправки до Конституції з точки зору децентралізації в першому читанні [7]. Крім того, на початку 2016 року, були внесені поправки до процедурних аспектів передачі і надання нових міжбюджетних трансфертів [11, 12] (табл.2).

Виходячи з вищевикладеного, ми бачимо, починаючи з 2014 року в Україні почав комплексну структурну реформу міжбюджетних відносин, які враховують недоліки, що існували раніше, в тому числі:

➤ був введений новий механізм фіскального регулювання в частині фінансового вирівнювання - горизонтальне вирівнювання потенціалу податкових надходжень до місцевого бюджету як стимул для підвищення фіскальної спроможності місцевих бюджетів (принцип 0,9-1,1). Це вирівнювання здійснюється тільки за двома податками: податок на прибуток підприємств (10%) - до обласного бюджету; ПДФО - міста, районні та регіональні бюджети. Ця система буде сприяти зацікавленості місцевих органів влади з метою мобілізації додаткових доходів з одночасним стимулюванням до нарощування дохідної бази взамін системи

at providing a standard package of fiscal burden and public goods. збалансування (статті 98, 99 Бюджетного кодексу).

Table 2

FISCAL ADJUSTMENT IN TERMS OF FISCAL DECENTRALIZATION IN UKRAINE (2015)

Strengthening Fiscal autonomy	
irrespective of the decision approving the state budget of local budgets	generate local budgets
simplified procedures for local and guarantees of local borrowing from international financial organizations	awarded the right to carry local external borrowing all the cities of regional importance
have the right of self-selection institutions (in the Treasury or the banks) to service the budget of local budgets and own revenues of budgetary institutions	
PIT distinction Standards	
State budget (25%) The regional budget (15%) The budgets of regional centers, district, united communities (60%)	Revenues in Kyiv State budget (60%) Kyiv Budget (40%)
Encouraging citizens to unite	
Restructuring of local taxes and fees	
The introduction of the excise tax on retailers of excisable goods	Reforming property tax
Reform of the simplified system of taxation and accounting	Increasing the number of property taxes: • tax on real property other than land; • vehicle tax; • payment for land.
Expansion of general revenues fund of local budgets	
From the State budget 100% of fees for administrative services 100% of the state fee, 10% corporate income tax the private sector	From the development budget: The single tax, property tax (taxation of real estate and cars with large engine capacity), transfer of the special fund environmental tax (except for radioactive waste) while increasing regulation enrollment to 80% (the current rate - 35%)
Latest payments: Excise tax on realization entities retail excise goods	
Fiscal Governance	
Installed standardized deductions of national taxes (tax on personal income and corporate income tax) for each element of the budget	Canceled indicative planning
The list of sources of income of the general fund	New fiscal equalization system

Source: own illustration [6]

Таблиця 2

ІНСТРУМЕНТИ БЮДЖЕТНОГО РЕГУЛЮВАННЯ В УМОВАХ ФІСКАЛЬНОЇ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ В УКРАЇНІ (2015)

Зміцнення фінансової автономії та фінансової незалежності	
Самостійне формування місцевих бюджетів (незалежне від термінів прийняття державного бюджету).	формування місцевих бюджетів
Спрощення процедури надання місцевих гарантій та здійснення запозичень від міжнародних фінансових організацій	право здійснювати місцеві зовнішні запозичення отримали всі міста обласного значення
Самостійний вибір розпорядниками коштів місцевих бюджетів установи з обслуговування власних надходжень бюджетних установ (в органах казначейства чи банківських установах).	
Стандарти розщеплення ПДФО	
Державний бюджет (25%) Обласний бюджет (15%) Бюджети міст обласного значення районів та об'єднаних територіальних громад (60%)	Доходи м. Києва Державний бюджет (60%) Бюджет м. Києва (40%)

Стимулювання територіальних громад до об'єднання	
Реструктуризація місцевих податків і зборів	
Запровадження акцизного податку (ставка 5%) з роздрібного продажу підакцизних товарів	Зміна механізму оподаткування нерухомості
Реформа спрощеної системи оподаткування	Збільшення кількості майнових податків: • податок на нерухоме майно відмінне від земельної ділянки; • транспортний податок; • плата за землю.
Розширення доходів загального фонду місцевих бюджетів	
З Державного бюджету 100% плати за адміністративні послуги 100% державного мита, 10% податку на прибуток підприємств	З бюджету розвитку: Єдиний податок, податок на майно (оподаткування нерухомості і автомобілів з великим об'ємом двигуна), передача екологічного податку до спеціального фонду (звільняються від оподаткування радіоактивних відходів) при одночасному збільшенні охоплення регулювання до 80% (до змін рівень - 35%)
Останні виплати: акцизного податок з роздрібного продажу підакцизних товарів	
Фіскальне адміністрування	
Встановлені стандартні відрахування загальнодержавних податків (податок на доходи фізичних осіб та податку на прибуток) для кожного рівня бюджету	Скасовано індикативне планування
Перелік джерел доходів загального фонду	Нова система фінансового вирівнювання

Джерело: складено авторами на основі[6]

there was introduced a new transfer policy of strengthening the responsibility of ministries for the fiscal policy implementation in the respective sectors. The central government has full responsibility for: providing educational services to secondary schools, training of workforce vocational schools, providing medical care, public financing of social protection of certain categories of citizens. For this purpose, local budgets provided new kinds of transfers. Although local authorities declared independent in the formation of their budgets, but in the structure of local spending a considerable part (about 63%) are expenditure on health, education, social protection and social security of the population, are financed by subsidies, that is actually defined by central authorities decisions (Tab. 3).

Despite the progress done in improving of local budget capacity building in Ukraine, main challenges still remain:

- the legal framework does not ensure the sustainability of capacity development policies,

Але політика горизонтального вирівнювання не має бути спрямованою на зниження податкових відмінностей, пов'язаних з відмінностями у фіскальній політиці місцевого уряду. У цьому сенсі принцип горизонтальної (територіальної) справедливості у вузькому сенсі знаходиться в протиріччі з теорією фіскального федералізму і пов'язаних з ними вигод децентралізованого прийняття рішень. Оптимальне рішення цієї проблеми, як правило, є вирівнювання потенціалу доходів регіонів, щоб забезпечити подібний рівень суспільних благ без надання їм стимулів для одного (стандарт) фінансову політику, спрямовану на забезпечення стандартного рівня податкового навантаження і суспільних благ.

➤ було введено нову політику зміцнення відповідальності міністерств за здійснення бюджетної політики у відповідних секторах. Центральний уряд несе повну відповідальність за: надання освітніх послуг середніх шкіл, підготовки працівників професійних навчальних закладів, які надають медичну допомогу, державне фінансування соціального захисту окремих категорій громадян. Для цієї мети місцеві бюджети

- the social standards of the services are still not developed in education and health treatment,
- ability to monitor the development of the local government finances is still weak,
- there are still many gaps in human resource capacity (especially in small size local government units like towns, villages, etc.),

отримують нові види трансфертів. Хоча місцеві органи влади проголошено самостійними при формуванні своїх бюджетів, однак у структурі їх видатків значну частину (близько 63%) становлять видатки на охорону здоров'я, освіту, соціальний захист і соціальне забезпечення населення, які фінансуються за рахунок субвенцій, тобто фактично визначаються рішеннями центральних органів влади (табл. 3).

Table 3

NEW INTERGOVERNMENTAL TRANSFERS (GRANTS) IN THE UKRAINE, 2015

Intergovernmental transfers	Regional budgets (24)	Kyiv budget	The budgets of regional centers and districts (642)	Combined budgets of local communities
General Purpose Grant	+		+	+
Educational Subvention	+	+	+	+
Training workers Subvention	+	+		
Medical subvention	+	+	+	+
Subvention for providing medical activities of individual government programs	+	+		
Reversible grant from local budgets to the central budget	+		+	+

Source: Ministry of Finance data

Таблиця 3

СИСТЕМА МІЖБЮДЖЕТНИХ ТРАНСФЕРТІВ В УКРАЇНІ, 2015

Міжбюджетні трансферти	Обласні бюджети (24)	Бюджет м. Києва	Бюджети міст обласного значення, бюджети районів (642)	Бюджети об'єднаних територіальних громад
базову та реверсну дотації (статті 96, 98, 99 БКУ)	+		+	+
освітня субвенція (стаття 103 ⁻² БКУ)	+	+	+	+
субвенція на підготовку робітничих кадрів (стаття 103 ⁻³ БКУ)	+	+		
медична субвенція (стаття 103 ⁻⁴ БКУ)	+	+	+	+
субвенція на забезпечення медичних заходів окремих державних програм (стаття 103 ⁻⁵ БКУ)	+	+		

Джерело: складено авторами за даними МФУ

- municipal finance markets are still not developed.

Consequently, further strengthening the financial foundations of local development requires an integrated approach and structural modifications to the delivery transfers mechanism, as well as strengthening the responsibility of all participants in the budget process.

References:

Незважаючи на зазначені зрушення в процесі вдосконалення інструментів бюджетного регулювання для нарощування бюджетного потенціалу місцевого самоврядування в Україні, залишаються невирішеними ряд проблем:

- Нормативно-правова база не забезпечує стійкості стратегій розвитку бюджетного потенціалу місцевого самоврядування,
- Соціальні стандарти послуг досі не розроблені в сфері освіти і охорони здоров'я,

1. Fiscal relations across government levels in times of crisis - making compatible fiscal decentralization and budgetary discipline. - Economic Papers 501 | July 2013. – Section 1-2

2. Бикадорова Н., 2013. Фінансова децентралізація місцевого самоврядування. Економічний вісник Донбасу. № 2(20), С. 145-151.

3. Буряченко А. Є., 2014. Функціональна децентралізація та вдосконалення системи бюджетних відносин. Фінанси України № 2, с. 19-29.

4. Буряченко А. Є. Фінансовий потенціал регіонального розвитку : монографія / А. Є. Буряченко; ДВНЗ "Київ. нац. екон. ун-т ім. В. Гетьмана". - К. : КНЕУ, 2013. - 342 с. - Бібліогр.: с. 302-341 - укр.

5. Г. Плампер, 2014. Україна та децентралізація з погляду громади. В межах проекту модернізації управління державними фінансами в Україні.

6. Закон України «Про внесення змін до Бюджетного кодексу України» (щодо реформи міжбюджетних відносин), грудень 2014. - [Назва з екрану] — Електронний ресурс. — Режим доступу: <http://www.minregion.gov.ua/regional-dev/reformuvannya-miscevogo-samovryaduvannya-ta-teritorialnoyi-organizaciyi-vladi-v-ukrayini-643805/zakonodavchi-akti-shvaleni-kabinetom-ministriv-ukrayini-275073/proekt-zakonu-ukrayini-pro-vnesennya-zmin-do-byudzhetnogo-kodeksu-ukrayini--schodo-reformi-mizhbyudzhetnih-vidnosin-40777/>

7. И. Акимов. Виртуальная фискальная децентрализация. [Назва з екрану]. — Електронний ресурс. — Режим доступу: <http://www.segodnya.ua>

8. Л. Демиденко, Ю. Наконечна. Фіскальна децентралізація: німецький досвід та вітчизняні реалії// Вісник Київського національного університету ім. Тараса Шевченка. Серія: Економіка, №2(167)/2015

9. Луніна І.О. Державні фінанси та реформування міжбюджетних відносин: монографія / І.О. Луніна. — К.: Наукова думка, 2006. — 432 с.

10. Опарін В. Фінансова система України (теоретико-методологічні аспекти): Монографія / В. Опарін. – К.: КНЕУ, 2005. – 240 с.

11. Постанова КМУ «Деякі питання регулювання міжбюджетних відносин» № 15 від 18.01.2016 року. Електронний ресурс. — Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/15-2016-%D0%BF>

12. Постанова КМУ «Про внесення змін до Порядку перерахування міжбюджетних трансфертів» № 2 від 13.01.2016 р.

- Можливість громадського контролю за розвитком фінансів місцевих органів влади як і раніше слабкий,

- Муніципальні фінансові ринки досі не розроблені тощо.

Отже, подальше зміцнення фінансових основ місцевого розвитку вимагає комплексного підходу і структурних змін в механізмі бюджетного регулювання та системі фінансового вирівнювання, а також посилення відповідальності всіх учасників бюджетного процесу.

Перелік використаних джерел:

1. Fiscal relations across government levels in times of crisis - making compatible fiscal decentralization and budgetary discipline. - Economic Papers 501 | July 2013. – Section 1-2

2. Бикадорова Н., 2013. Фінансова децентралізація місцевого самоврядування. Економічний вісник Донбасу. № 2(20), С. 145-151.

3. Буряченко А. Є., 2014. Функціональна децентралізація та вдосконалення системи бюджетних відносин. Фінанси України № 2, с. 19-29.

4. Буряченко А. Є. Фінансовий потенціал регіонального розвитку : монографія / А. Є. Буряченко; ДВНЗ "Київ. нац. екон. ун-т ім. В. Гетьмана". - К. : КНЕУ, 2013. - 342 с. - Бібліогр.: с. 302-341 - укр.

5. Г. Плампер, 2014. Україна та децентралізація з погляду громади. В межах проекту модернізації управління державними фінансами в Україні.

6. Закон України «Про внесення змін до Бюджетного кодексу України» (щодо реформи міжбюджетних відносин), грудень 2014. - [Назва з екрану] — Електронний ресурс. — Режим доступу: <http://www.minregion.gov.ua/regional-dev/reformuvannya-miscevogo-samovryaduvannya-ta-teritorialnoyi-organizaciyi-vladi-v-ukrayini-643805/zakonodavchi-akti-shvaleni-kabinetom-ministriv-ukrayini-275073/proekt-zakonu-ukrayini-pro-vnesennya-zmin-do-byudzhetnogo-kodeksu-ukrayini--schodo-reformi-mizhbyudzhetnih-vidnosin-40777/>

7. И. Акимов. Виртуальная фискальная децентрализация. [Назва з екрану]. — Електронний ресурс. — Режим доступу: <http://www.segodnya.ua>

8. Л. Демиденко, Ю. Наконечна. Фіскальна децентралізація: німецький досвід та вітчизняні реалії// Вісник Київського національного університету ім. Тараса Шевченка. Серія: Економіка, №2(167)/2015

9. Луніна І.О. Державні фінанси та реформування міжбюджетних відносин: монографія / І.О. Луніна. — К.: Наукова думка, 2006. — 432 с.

10. Опарін В. Фінансова система України (теоретико-методологічні аспекти): Монографія / В. Опарін. – К.: КНЕУ, 2005. – 240 с.

11. Постанова КМУ «Деякі питання регулювання міжбюджетних відносин» № 15 від 18.01.2016 року. Електронний ресурс. — Режим доступу:

Електронний ресурс. — Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2-2016-%D0%BF/paran2#n2>

13. Федосов В., Опарін В., Льовочкін С. Фінансова реструктуризація в Україні: проблеми і напрями: монографія / В. Федосов, В. Опарін, С. Льовочкін; за наук.ред. В. Федосова. - К.: КНЕУ, 2002. - 387 с.

14. Хамініч С., Климова В., 2012. Особливості фіскальної децентралізації в умовах розвитку національного господарства України. Вісник Дніпропетровського університету. (Серія "Економіка"), Вип. 5(2), С. 143- 148

15. Циммерманн Х. Муниципальные финансы: учебник. / Хорст Циммерманн / [пер. с нем.]. - М.: Изд-во «Дело и Сервис». - 2003. - 352 с.

<http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/15-2016-%D0%BF>

12. Постанова КМУ «Про внесення змін до Порядку перерахування міжбюджетних трансфертів» № 2 від 13.01.2016 р. Електронний ресурс. — Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2-2016-%D0%BF/paran2#n2>

13. Федосов В., Опарін В., Льовочкін С. Фінансова реструктуризація в Україні: проблеми і напрями: монографія / В. Федосов, В. Опарін, С. Льовочкін; за наук.ред. В. Федосова. - К.: КНЕУ, 2002. - 387 с.

14. Хамініч С., Климова В., 2012. Особливості фіскальної децентралізації в умовах розвитку національного господарства України. Вісник Дніпропетровського університету. (Серія "Економіка"), Вип. 5(2), С. 143- 148

15. Циммерманн Х. Муниципальные финансы: учебник. / Хорст Циммерманн / [пер. с нем.]. - М.: Изд-во «Дело и Сервис». - 2003. - 352 с.

BUDGET EXPENDITURE OPTIMIZATION AS AFFECTED BY THE INSTITUTIONAL CAPACITY OF THE STATE AND THE MATURITY OF SOCIETY

ОПТИМІЗАЦІЯ ВИДАТКІВ БЮДЖЕТУ: ІНСТИТУЦІОНАЛЬНА СПРОМОЖНІСТЬ ДЕРЖАВИ ТА ЗРІЛІСТЬ СУСПІЛЬСТВА

Paientko T.

Dr., Prof.

*Kyiv National Economic University
named after V. Getman, Ukraine*

Паєнтко Т.В.

д.е.н., професор кафедри фінансів

*ДВНЗ «Київський національний економічний
університет імені Вадима Гетьмана», Україна*

Budget management is one of the main concerns of public finance for any country. According to the history of finance, a national budget became an independent institution after a ruler's treasury was separated from the state treasury. This process is accompanied by the formation and development of an appropriate institutional environment, which determines the volume and direction of government spending. Gradually, the idea of state function funding was transformed into spending which impacted the welfare of society, but the degree of implementation of this concept depends on the institutional maturity of a society.

Imbalances in the development of this institutional environment affect budget policy and the dynamics of economic development. The key characteristics of the role of budget expenditures in the economic development is not only their scope and structure, but also compliance with the priorities of a society, since the absence of such compliance is one of

Однією з центральних проблем публічних фінансів для будь-якої країни є управління видатками бюджету. Як свідчить історія формування бюджету як самостійного інституту, відбулося не на ранніх етапах еволюції держави, а на пізніх етапах становлення бюджету як самостійного інституту. Цей процес супроводжувався формуванням відповідного інституційного середовища, у межах якого визначаються основні напрями витрачання бюджетних коштів на забезпечення виконання функцій держави. Поступово ідея забезпечення виконання функцій держави трансформувалася в ідею забезпечення зростання добробуту суспільства, однак її реалізація цієї ідеї залежить від ступеня інституційної зрілості суспільства.

Дисбаланси у розвитку інституційного середовища негативно позначаються на формуванні політики бюджетних видатків, що негативно впливає на темпи економічного розвитку держави. Ключовими характеристиками ролі видатків бюджету у забезпеченні економічного розвитку є не тільки їх обсяги та структура, але і відпов